

سنت های نبوی و اهل بیت علیهم السلام

محمد تقی صرفی پور

مقدمه

بعد از حمد و سپاس خداوند حکیم و درود و
صلوات بر حضرت محمد مصطفی و اهل بیت
طاهرینش

احکام شرعی در اسلام پنج نوع
است. واجب. حرام. مستحب. مکروه. جایز

خداوند دوست دارد که بندگان علاوه بر
واجبات که هر مسلمانی باید انجام دهد، مستحبات
را هم انجام دهد تا هم از فواید آن بهره من شود
هم ثوابهای آن را ببرد.

علاوه بر توصیه به انجام مستحبات، توصیه به ترک
مکروهات هم شده است.

لذا بعضی از اولیاء خدا هیچ مکروهی انجام نمی
دادند و مستحبات را تا حد مقدور انجام می دادند.

حال باید ببینیم سیره نبوی در مورد مسائل
مختلف زندگی چه بوده است

تا ما به پیامبر و اهل بیتش اقتدا نماییم که سعادت
دو جهان در گرو پیروی از ایشان است.

نوروز 1402. کرمانشاه

دعاهایی که موقع وضو گرفتن مستحب است

264 کسی که وضو می گیرد مستحب است موقعی که نگاهش به آب می افتد بگوید: "بسم الله و بالله و الحمد لله الذی جعل الماء طهورا و لم يجعله نجسا" و موقعی که پیش از وضو ست خود را می شوید بگوید: "اللهم اجعلنی من التوابین و اجعلنی من المتطهرین" و در وقت مضمضه کردن، یعنی آب در دهان گرداندن بگوید: "اللهم لقنی حجتی یوم القاک و اطلق لسانی بذكرک" و در وقت استنشاق یعنی آب در بینی کردن بگوید: "اللهم لا تحرم علی ریح الجنه و اجعلنی ممن یشم ریحها و روحها و طیبها" و موقع شستن رو بگوید: "اللهم بیض وجهی یوم تسود فیہ الوجوه و لا تسود وجهی یوم تبیض فیہ الوجوه" و در

وقت شستن دست راست بخواند: "اللهم اعطني
کتابی ییمینی و الخلد فی الجنان بیساری و حاسبنی
حسابا یسیرا" و موقع شستن دست چپ بگوید:
"اللهم لا تعطنی کتابی بشمالی و لا من وراء ظهري
و لا تجعلها مغلوله الى عنقی و اعوذ بک من
مقطعات النیران" و موقعی که سر را مسح می کند
بگوید: "اللهم غشني برحمتک و برکاتک و
عفوک" و در وقت مسح پا بخواند: "اللهم ثبتني
على الصراط يوم تزل فيه الاقدام و اجعل سعیی فی
ما یرضیک عنی یا ذا الجلال و الاکرام".

سنتها در مورد تخلی (بول کردن و مدفوع نمودن)
78- مستحب است در موقع تخلی جایی بنشیند
که کسی او را نبیند، و موقع وارد شدن به مکان

تخلی اول پای چپ و موقع بیرون آمدن اول پای راست را بگذارد. و همچنین مستحب است در حال تخلی سر را بپوشاند، و سنگینی بدن را بر پای چپ بیندازد مستحب است در موقع تخلی جایی بنشیند که کسی او را نبیند، و موقع وارد شدن به مکان تخلی اول پای چپ و موقع بیرون آمدن اول پای راست را بگذارد. و همچنین مستحب است در حال تخلی سر را بپوشاند، و سنگینی بدن را بر پای چپ بیندازد

79 نشستن روبروی خورشید و ماه در موقع تخلی مکروه است، ولی اگر عورت خود را به وسیله‌ای بپوشاند مکروه نیست. و نیز در موقع تخلی نشستن روبروی باد، و در جاده و خیابان و کوچه

و درب خانه، و زیر درختی که میوه می‌دهد، و
چیز خوردن و توقف زیاد، و تطهیر کردن با دست
راست مکروه است. و همچنین است حرف زدن
در حال تخلی، ولی اگر ناچار باشد یا ذکر خدا
بگوید، اشکال ندارد.

80 ایستاده بول کردن و بول کردن در زمین
سخت و سوراخ جانوران و در آب خصوصا آب
ایستاده، مکروه است.

81 خودداری کردن از بول و غائط مکروه است. و
اگر ضرر برساند، باید خودداری نکند.

82 مستحب است انسان پیش از نماز و پیش از
خواب و پیش از جماع و بعد از بیرون آمدن منی
بول کند.

322 مستحب است انسان برای نماز میت و

زیارت اهل قبور و رفتن به مسجد و حرم امامان
علیهم السلام وضو بگیرد، و همچنین برای همراه
داشتن قرآن و خواندن و نوشتن آن و نیز برای
مس حاشیه قرآن و برای خوابیدن، وضو گرفتن
مستحب است و نیز مستحب است کسی که وضو
دارد دوباره وضو بگیرد. و اگر برای یکی از این
کارها وضو بگیرد هر کاری را که باید با وضو
انجام داد، می‌تواند بجا آورد، مثلاً می‌تواند با آن
وضو نماز بخواند.

348 مستحب است انسان بعد از بیرون آمدن

منی بول کند، و اگر بول نکند و بعد از غسل

رطوبتی از او بیرون آید، که نداند منی است یا رطوبت دیگر حکم منی دارد.

536 مستحب است شهادتین و اقرار به دوازده امام علیهم السلام و سایر عقاید حقه را، به کسی که در حال جان دادن است طوری تلقین کنند که بفهمد. و نیز مستحب است چیزهایی را که گفته شد، تا وقت مرگ تکرار کنند.

537 مستحب است این دعاها را طوری به محتضر تلقین کنند که بفهمد: "اللهم اغفر لی الكثير من معاصیک و اقبل منی الیسیر من طاعتک یا من یقبل الیسیر و یعفو عن الكثير اقبل منی الیسیر و اعف عنی الكثير انک انت العفو الغفور اللهم ارحمنی فانک رحیم".

538 مستحب است کسی را که سخت جان می‌دهد، اگر ناراحت نمی‌شود به جایی که نماز می‌خوانده ببرند.

539 مستحب است برای راحت شدن محتضر بر بالین او سوره مبارکه "یس" و "الصافات" و "احزاب" و "آیه الكرسي" و آیه پنجاه و چهارم از سوره اعراف و سه آیه آخر سوره بقره، بلکه هر چه از قرآن ممکن است بخوانند.

540 تنها گذاشتن محتضر و گذاشتن چیز سنگین روی شکم او و بودن جنب و حائض نزد او و همچنین حرف زدن زیاد، و گریه کردن و تنها گذاشتن زن‌ها نزد او مکروه است.

541 بعد از مرگ مستحب است دهان میت را، هم بگذارند که باز نماند و چشمها و چانه میت را ببندند و دست و پای او را دراز کنند و پارچه‌ای روی او بیندازند و اگر شب مرده است، در جایی که مرده، چراغ روشن کنند،

590 مکروه است میت را با مشک و عنبر و عود و عطرهاى دیگر خوشبو کنند، یا برای حنوط اینها را با کافور مخلوط نمایند.

591 مستحب است، قدری تربت حضرت سیدالشهدا علیه السلام با کافور مخلوط کنند. ولی باید از آن کافور به جاهایی که بی احترامی

می‌شود، نرسانند. و نیز باید تربت به قدری زیاد
نباشد، که وقتی با کافور مخلوط شد آن را کافور
نگویند.

593 مستحب است دو چوب تر و تازه در قبر
همراه میت بگذارند

606 مکروه است بر میت چند مرتبه نماز میت
بخوانند، ولی اگر میت اهل علم و تقوی باشد
مکروه نیست.

مستحبات نماز میت

611 چند چیز در نماز میت مستحب است: اول:
کسی که نماز میت می‌خواند با وضو یا غسل یا تیمم باشد. و احتیاط مستحب آن است در صورتی تیمم کند که وضو و غسل ممکن نباشد، یا بترسد که اگر وضو بگیرد یا غسل کند به نماز میت نرسد. دوم: اگر میت مرد است امام جماعت یا کسی که فرادی به او نماز می‌خواند مقابل وسط قامت او بایستد، و اگر میت زن است مقابل سینه‌اش بایستد. سوم: پابره‌نه نماز بخواند. چهارم: در هر تکبیر دستها را بلند کند. پنجم: فاصله او با میت به قدری کم باشد که اگر باد لباسش را حرکت دهد به جنازه برسد. ششم: نماز میت را به جماعت بخواند. هفتم: امام جماعت تکبیر و دعاها را بلند بخواند و کسانی که با او نماز می‌خوانند، آهسته بخوانند. هشتم: در جماعت اگر چه ماموم یک نفر باشد، عقب امام بایستد. نهم:

نماز گزار به میت و مؤمنین زیاد دعا کند.
دهم: پیش از نماز سه مرتبه بگوید: الصلاه.
یازدهم: نماز را در جایی بخوانند که مردم برای
نماز میت بیشتر به آنجا می روند. دوازدهم: زن
حائض اگر نماز میت را به جماعت می خواند، در
صفی تنها بایستد.

612 خواندن نماز میت در مساجد مکروه است
ولی در مسجد الحرام مکروه نیست.

624 و دفن ناخن و دندانی که در حال زندگی از
انسان جدا می شود، مستحب است.

مستحبات دفن

628 خوب است به امید آنکه مطلوب پروردگار
باشد قبر را به اندازه قد انسان متوسط گود کنند و
میت را در نزدیکترین قبرستان دفن نمایند مگر

آنکه قبرستان دورتر از جهتی بهتر باشد مثل
آنکه مردمان خوب در آنجا دفن شده باشند یا
مردم برای فاتحه اهل قبور بیشتر به آنجا می‌روند
و نیز جنازه را در چند ذرعی قبر زمین بگذارند و
تا سه مرتبه کم کم نزدیک ببرند و در هر مرتبه
زمین بگذارند و بردارند و در نوبت چهارم وارد
قبر کنند و اگر میت مرد است در دفعه سوم
طوری زمین بگذارند که سر او طرف پایین قبر
باشد و در دفعه چهارم از طرف سر وارد قبر
نمایند و اگر زن است در دفعه سوم طرف قبله
قبر بگذارند و به پهنا وارد قبر کنند و در موقع
وارد کردن پارچه‌ای روی قبر بگیرند و نیز جنازه
را به آرامی از تابوت بگیرند و وارد قبر کنند و
دعاهایی که دستور داده شده پیش از دفن و موقع
دفن بخوانند و بعد از آنکه میت را در لحد
گذاشتند گره‌های کفن را باز کنند و صورت میت

را روی خاک بگذارند و بالشی از خاک زیر سر او
بسازند و پشت میت خشت خام یا کلوخی بگذارند
که میت به پشت برنگردد و پیش از آنکه لحد را
پیوشانند دست راست را به شانه راست میت بزنند
و دست چپ را به قوت بر شانه چپ میت بگذارند
و دهان را نزد یک گوش او ببرند و به شدت
حرکت دهند و سه مرتبه بگویند: "اسمع افهم یا
فلان بن فلان". و بجای فلان، اسم میت و پدرش
را بگویند. مثلا اگر اسم او محمد و اسم پدرش
علی است، سه مرتبه بگویند: "اسمع افهم یا محمد
بن علی". پس از آن بگویند: "هل انت علی العهد
الذی فارقتنا علیه من شهادة ان لا اله الا الله وحده
لا شریک له و ان محمدا صلی الله علیه و آله عبده
و رسوله و سید النبیین و خاتم المرسلین و ان علیا
امیر المؤمنین و سید الوصیین و امام افتراض الله
طاعته علی العالمین و ان الحسن و الحسین و علی

بن الحسين و محمد بن علي و جعفر بن محمد و
موسى بن جعفر و علي بن موسى و محمد بن علي
و علي بن محمد و الحسن بن علي و القائم الحجة
المهدي صلوات الله عليهم ائمة المؤمنين و حجج
الله على الخلق اجمعين و ائمتك ائمة هدى بك
ابرار يا فلان بن فلان " و بجای فلان بن فلان اسم
میت و پدرش را بگويد. و بعد بگويد: "اذا اتاك
الملك المقربان رسولين من عند الله تبارك و
تعالى و سالاك عن ربك و عن نبيك و عن دينك
و عن كتابك و عن قبلتك و عن ائمتك فلا تخف و
لا تحزن و قل في جوابهما الله ربي و محمد صلي
الله عليه و آله نبيي و الاسلام ديني و القرآن كتابي
و الكعبة قبلتي و امير المؤمنين علي بن ابي طالب
امامي و الحسن بن علي المجتبي امامي و الحسين
بن علي الشهيد بكر بلا امامي و علي زين العابدين
امامي و محمد الباقر امامي و جعفر الصادق امامي و

موسى الكاظم امامى و على الرضا امامى و محمد
الجواد امامى و على الهادى امامى و الحسن
العسكرى امامى و الحجة المنتظر امامى هؤلاء
صلوات الله عليهم اجمعين ائمتى و سادتى و قادتى
و شفعاى بهم اتولى و من اعدائهم اتبرا فى الدنيا و
الاخره ثم اعلم يا فلان بن فلان " بجای فلان بن
فلان اسم ميت و پدرش را بگويد. بعد بگويد: "ان
الله تبارک و تعالى نعم الرب و ان محمد صلى الله
عليه و آله نعم الرسول و ان على بن ابى طالب و
اولاده المعصومين الائمة الاثنى عشر نعم الائمة و
ان ما جاء به محمد صلى الله عليه و آله حق و ان
الموت حق و سؤال منکر و نکير فى القبر حق و
البعث حق و النشور حق و الصراط حق و الميزان
حق و تطاير الكتب حق و ان الجنة حق و النار حق
و ان الساعة آتية لا ريب فيها و ان الله يبعث من
فى القبور " پس بگويد: "ا فهمت يا فلان " و بجای

فلان اسم میت را بگوید. پس از آن بگوید: "ثبتک
الله بالقول الثابت و هداک الله الی صراط مستقیم
عرف الله بینک و بین اولیائک فی مستقر من
رحمته" پس بگوید: "اللهم جاف الارض عن جنبیه
و اصعد بروحه الیک و لقه منک برهانا اللهم
عفوک عفوک".

629 خوب است به امید اینکه مطلوب پروردگار
است کسی که میت را در قبر می گذارد با طهارت
و سر برهنه و پا برهنه باشد، و از طرف پای میت
از قبر بیرون بیاید، و غیر از خویشان میت کسانی
که حاضرند با پشت دست خاک بر قبر بریزند و
بگویند: "انا لله و انا الیه راجعون". اگر میت زن
است کسی که با او محرم می باشد او را در قبر
بگذارد، و اگر محرمی نباشد خویشان او را در
قبر بگذارند.

630 خوب است به امید این که مطلوب پروردگار است، قبر را مربع یا مربع مستطیل بسازند و به اندازه چهار انگشت از زمین بلند کنند و نشانه‌ای روی آن بگذارند که اشتباه نشود و روی قبر آب بپاشند. و بعد از پاشیدن آب کسانی که حاضرند، دستها را بر قبر بگذارند و انگشتها را باز کرده در خاک فرو برند و هفت مرتبه سوره مبارکه "انا انزلناه" بخوانند و برای میت طلب آمرزش کنند و این دعا را بخوانند: "اللهم جاف الارض عن جنبيه و اصعد اليك روحه و لقه منك رضوانا و اسكن قبره من رحمتك ما تغنيه به عن رحمه من سواك".

631 پس از رفتن کسانی که تشییع جنازه کرده‌اند، مستحب است ولی میت یا کسی که از

طرف ولی اجازه دارد، دعاهایی را که دستور داده شده به میت تلقین کند.

632 بعد از دفن مستحب است صاحبان عزا را سر سلامتی دهند. ولی اگر مدتی گذشته است که به واسطه سر سلامتی دادن مصیبت یادشان می‌آید، ترک آن بهتر است. و نیز مستحب است تا سه روز برای اهل خانه میت غذا بفرستند، و غذا خوردن نزد آنان و در منزلشان مکروه است.

633 مستحب است انسان در مرگ خویشان مخصوصا در مرگ فرزند صبر کند و هر وقت میت را یاد می‌کند "انا لله و انا الیه راجعون" بگوید. و برای میت قرآن بخواند، و سر قبر پدر و مادر از خداوند حاجت بخواهد و قبر را محکم بسازد که زود خراب نشود.

نماز وحشت

638 مستحب است در شب اول قبر دو رکعت نماز وحشت برای میت بخوانند. و دستور آن این است که در رکعت اول بعد از حمد، یک مرتبه آیه الكرسي و در رکعت دوم بعد از حمد، ده مرتبه سوره "انا انزلناه" بخوانند، و بعد از سلام نماز بگویند: "اللهم صل علی محمد و آل محمد و ابعث ثوابها الی قبر فلان" و به جای کلمه فلان، اسم میت را بگویند.

639 نماز وحشت را در هر موقع از شب اول قبر می شود خواند، ولی بهتر است در اول شب بعد از نماز عشا خوانده شود.

640 اگر بخواهند میت را به شهر دوری ببرند، یا به جهت دیگر دفن او تاخیر بیفتد، باید نماز وحشت را تا شب اول قبر او تاخیر بیندازند.

غسلهای مستحب

644 غسلهای مستحب در شرع مقدس اسلام بسیار است و از آن جمله است: 1- غسل جمعه، و وقت آن از اذان صبح است تا ظهر، و بهتر است نزدیک ظهر بجا آورده شود. و اگر تا ظهر انجام ندهد بهتر است که بدون نیت ادا و قضا تا عصر جمعه بجا آورد. و اگر در روز جمعه غسل نکند، مستحب است از صبح شنبه تا غروب قضای آن را بجا آورد. و کسی که می ترسد در روز جمعه آب پیدا نکند، می تواند روز پنجشنبه غسل را انجام دهد، بلکه اگر در شب جمعه غسل را به امید آنکه مطلوب خداوند عالم است بجا آورد صحیح است.

و مستحب است انسان در موقع غسل جمعه
بگوید: "اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له و
ان محمدا عبده و رسوله اللهم صل علی محمد و
آل محمد و اجعلنی من التوابین و اجعلنی من
المتطهرین". 2- غسل شب اول ماه رمضان و تمام
شبهای طاق مثل شب سوم و پنجم و هفتم. ولی از
شب بیست و یکم مستحب است همه شب غسل
کند، و برای غسل شب اول و پانزدهم و هفدهم و
نوزدهم و بیست و یکم و بیست و سوم و بیست و
پنجم و بیست و هفتم و بیست و نهم بیشتر
سفارش شده است. و وقت غسل شبهای ماه
رمضان تمام شب است، و بهتر است مقارن غروب
آفتاب بجا آورده شود، ولی از شب بیست و یکم
تا آخر ماه بهتر است غسل را بین نماز مغرب و
عشا بجا آورد. و نیز مستحب است در شب بیست
و سوم غیر از غسل اول شب، یک غسل هم در

آخر شب انجام دهد. 3- غسل روز عید فطر و عید قربان، و وقت آن از اذان صبح است تا غروب، و بهتر است آن را پیش از نماز عید بجا آورد. و اگر از ظهر تا غروب بجا آورد، احتیاط واجب آن است که بقصد رجاء انجام دهد. 4- غسل شب عید فطر، و وقت آن از اول مغرب است تا اذان صبح، و بهتر است در اول شب بجا آورده شود. 5- غسل روز هشتم و نهم ذی الحجه، و در روز نهم بهتر است آن را نزدیک ظهر بجا آورد. 6- غسل روز اول و پانزدهم و بیست و هفتم و آخر ماه رجب. 7- غسل روز عید غدیر، و بهتر است در وقت چاشت صدر نهار آن را انجام دهد. 8- غسل روز بیست و چهارم ذی الحجه. 9- غسل روز عید نوروز و پانزدهم شعبان و نهم و هفدهم ربیع الاول و روز بیست و پنجم ذی قعدة، ولی غسل روز پانزدهم شعبان و غسلهای دیگری

که تا آخر مساله ذکر شده را رجاء انجام دهد.

10- غسل دادن بچه‌ای که تازه بدنیا آمده. 11-

غسل زنی که برای غیر شوهرش بوی خوش استعمال کرده است. 12- غسل کسی که در حال مستی خوابیده. 13- غسل کسی که جایی از بدنش را به بدن میتی که غسل داده‌اند رسانده.

14- غسل کسی که در موقع گرفتن خورشید و ماه نماز آیات را عمدا نخوانده، در صورتی که تمام ماه و خورشید گرفته باشد. 15- غسل کسی که برای تماشای دار آویخته رفته و آنرا دیده باشد. ولی اگر اتفاقا یا از روی ناچاری نگاهش بیفتد، یا مثلا برای شهادت دادن رفته باشد، غسل مستحب نیست.

645 پیش از داخل شدن در حرم مکه شهر مکه مسجدالحرام خانه کعبه حرم مدینه شهر مدینه

مسجد پیغمبر مستحب است انسان غسل کند و
برای داخل شدن در حرم امامان علیهم السلام
رجاء غسل کند و اگر در یک روز چند مرتبه
مشرف شود یک غسل کافی است و کسی که
می‌خواهد در یک روز داخل حرم مکه و
مسجد الحرام و خانه کعبه شود اگر به نیت همه
یک غسل کند کافی است و نیز اگر در یک روز
بخواهد داخل حرم مدینه و شهر مدینه و مسجد
پیغمبر صلی الله علیه و آله شود یک غسل برای
همه کفایت می‌کند و برای زیارت پیغمبر و امامان
از دور یا نزدیک و برای حاجت‌خواستن از خداوند
عالم و همچنین برای توبه و نشاط به جهت عبادت
و برای سفر رفتن خصوصا سفر زیارت حضرت
سیدالشهداء علیه السلام مستحب است انسان
غسل کند و اگر یکی از غسلهایی را که در این
مساله گفته شد بجا آورد و بعد کاری کند که وضو

را باطل می‌نماید مثلاً بخوابد غسل او باطل می‌شود
و مستحب است دوباره غسل را بجا آورد.

727 در چند مورد مستحب است نمازهایی را که
انسان با تیمم خوانده، دوباره بخواند: اول: آنکه از
استعمال آب ترس داشته و عمداً خود را جنب
کرده و با تیمم نماز خوانده است. دوم: آنکه
می‌دانسته یا گمان داشته که آب پیدا نمی‌کند و
عمداً خود را جنب کرده و با تیمم نماز خوانده
است. سوم: آنکه تا آخر وقت عمداً در جستجوی
آب نرود و با تیمم نماز بخواند و بعد بفهمد که
اگر جستجو می‌کرد، آب پیدا می‌شد. چهارم: آنکه
عمداً نماز را تاخیر انداخته و در آخر وقت با تیمم
نماز خوانده است. پنجم: آنکه می‌دانسته یا گمان

داشته که آب پیدا نمی‌شود و آبی را که داشته ریخته است.

751 مستحب است انسان نماز را در اول وقت آن بخواند، و راجع به آن خیلی سفارش شده است. و هر چه به اول وقت نزدیکتر باشد، بهتر است. مگر آنکه تاخیر آن از جهتی بهتر باشد، مثلاً صبر کند که نماز را به جماعت بخواند.

نمازهای مستحب

764 نمازهای مستحبی زیاد است و آنها را نافله گویند. و بین نمازهای مستحبی، به خواندن نافله‌های شبانه روز بیشتر سفارش شده، و آنها در غیر روز جمعه سی و چهار رکعتند، که هشت رکعت آن نافله ظهر و هشت رکعت نافله عصر و

چهار رکعت نافله مغرب و دو رکعت نافله عشا و
یازده رکعت نافله شب و دو رکعت نافله صبح
می باشد. و چون دو رکعت نافله عشا را بنابر
احتیاط واجب باید نشسته خواند، یک
رکعت حساب می شود. ولی در روز جمعه بر
شانزده رکعت نافله ظهر و عصر، چهار رکعت
اضافه می شود.

765 از یازده رکعت نافله شب، هشت رکعت آن
باید به نیت نافله شب، و دو رکعت آن به نیت
نماز شفع، و یک رکعت آن به نیت نماز وتر
خوانده شود. و دستور کامل نافله شب در کتابهای
دعا گفته شده است.

766 نمازهای نافله را می شود نشسته خواند ولی
بهتر است دو رکعت نماز نافله نشسته را یک
رکعت حساب کند. مثلاً کسی که می خواهد نافله

ظهر را که هشت رکعت است نشسته بخواند،
بهتر است شانزده رکعت بخواند. و اگر می‌خواهد
نماز وتر را نشسته بخواند، دو نماز یک رکعتی
نشسته بخواند.

نماز غفيله

775 یکی از نمازهای مستحبی نماز غفيله است،
که بين نماز مغرب و عشا خوانده می‌شود. و وقت
آن بعد از نماز مغرب است تا وقتی که سرخی
طرف مغرب از بين برود. و در رکعت اول آن بعد
از حمد، باید به جای سوره، این آیه را بخوانند: "و
ذا النون اذ ذهب مغاضبا فظن ان لن نقدر علیه
فنادی فی الظلمات ان لا اله الا انت سبحانک انی
کنت من الظالمین فاستجبنا له و نجیناه من الغم و
کذلک ننجی المؤمنین". و در رکعت دوم بعد از
حمد به جای سوره، این آیه را بخوانند: "و عنده

مفاتيح الغيب لا يعلمها الا هو و يعلم ما في البر و
البحر و ما تسقط من ورقه الا يعلمها و لا حبه في
ظلمات الارض و لا رطب و لا يابس الا في كتاب
مبين". و در قنوت آن بگویند: "اللهم اني اسالك
بمفاتيح الغيب التي لا يعلمها الا انت ان تصلي على
محمد و آل محمد و ان تفعل بي كذا و كذا". و به
جای کلمه کذا و کذا حاجتهای خود را بگویند. و
بعد بگویند: "اللهم انت ولي نعمتي و القادر على
طلبتي تعلم حاجتي فاسالك بحق محمد و آل
محمد عليه و عليهم السلام لما قضيتها لي".

چیزهایی که در لباس نمازگزار مستحب است

864 چند چیز در لباس نمازگزار مستحب است
که از آن جمله است: عمامه با تحت الحنک،
پوشیدن عبا و لباس سفید و پاکیزه‌ترین لباسها، و

استعمال بوی خوش، و دست کردن انگشتی
عقیق.

چیزهایی که در لباس نماز گزار مکروه است

865 چند چیز در لباس نماز گزار مکروه است، و
از آن جمله است: پوشیدن لباس سیاه و چرک و
تنگ، و لباس شرابخوار، و لباس کسی که از
نجاست پرهیز نمی کند، و لباسی که نقش صورت
دارد. و نیز باز بودن تکه های لباس و دست
کردن انگشتی که نقش صورت دارد، مکروه
می باشد.

891 در خانه کعبه و بر بام آن نماز واجب خواندن
مکروه است ولی در حال ناچاری مانع ندارد.

892 خواندن نماز مستحب در خانه کعبه و بر بام
آن اشکال ندارد. بلکه مستحب است در داخل
خانه مقابل هر رکعت نماز بخوانند.

جاهایی که نماز خواندن در آنها مستحب است

893 در شرع مقدس اسلام بسیار سفارش شده
است که نماز را در مسجد بخوانند. و بهتر از همه
مسجدها مسجدالحرام است، و بعد از آن مسجد
پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم، و بعد مسجد
کوفه، و بعد از آن مسجد بیت المقدس، و بعد از
مسجد بیت المقدس مسجد جامع هر شهر، و بعد
از آن مسجد محله، و بعد از مسجد محله مسجد
بازار است.

895 نماز در حرم امامان علیهم السلام مستحب،
بلکه بهتر از مسجد است و نماز در حرم مطهر
حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام برابر دویست
هزار نماز است.

896 زیاد رفتن به مسجد و رفتن در مسجدی که
نماز گزار ندارد، مستحب است. و همسایه مسجد
اگر عذری نداشته باشد، مکروه است در غیر
مسجد نماز بخواند.

897 مستحب است انسان با کسی که در مسجد
حاضر نمی شود، غذا نخورد و در کارها با او
مشورت نکند، و همسایه او نشود، و از او زن
نگیرد و به او زن ندهد.

جاهایی که نماز خواندن در آنها مکروه است

898 نماز خواندن در چند جا مکروه است و از آن جمله است: حمام، زمین نمکزار، مقابل انسان، مقابل دری که باز است، در جاده و خیابان و کوچه اگر برای کسانی که عبور می کنند زحمت نباشد. و چنانچه زحمت باشد حرام ولی نماز باطل نیست، مقابل آتش و چراغ، در آشپزخانه و هر کجا که کوره آتش باشد، مقابل چاه و چاله ای که محل بول باشد، روبروی عکس و مجسمه چیزی که روح دارد، مگر آنکه روی آن پرده بکشند، در اطاقی که جنب در آن باشد، در جایی که عکس باشد اگر چه روبروی نماز گزار نباشد، مقابل قبر، روی قبر، بین دو قبر، در قبرستان.

899 کسی که در محل عبور مردم نماز می خواند، یا کسی روبروی اوست، مستحب است جلوی خود

چیزی بگذارد، و اگر چوب یا ریسمانی هم باشد کافی است.

911 ساختن مسجد و تعمیر مسجدی که نزدیک به خرابی می باشد مستحب است. و اگر مسجد طوری خراب شود که تعمیر آن ممکن نباشد، می توانند آن را خراب کنند و دوباره بسازند. بلکه می توانند مسجدی را که خراب نشده برای احتیاج مردم خراب کنند و بزرگتر بسازند.

912 تمیز کردن مسجد و روشن کردن چراغ آن مستحب است. و کسی که می خواهد مسجد برود، مستحب است خود را خوشبو کند و لباس پاکیزه و قیمتی بپوشد و ته کفش خود را واریسی کند که نجاستی به آن نباشد. و موقع داخل شدن به

مسجد اول پای راست و موقع بیرون آمدن اول
پای چپ را بگذارد. همچنین مستحب است از
همه زودتر به مسجد آید و از همه دیرتر از
مسجد بیرون رود.

913 وقتی انسان وارد مسجد می‌شود، مستحب
است دو رکعت نماز به قصد تحیت و احترام
مسجد بخواند، و اگر نماز واجب یا مستحب
دیگری هم بخواند کافی است.

914 خوابیدن در مسجد اگر انسان ناچار نباشد و
صحبت کردن راجع به کارهای دنیا و مشغول
صنعت شدن و خواندن شعری که نصیحت و مانند
آن نباشد، مکروه است. و نیز مکروه است آب
دهان و بینی و اخلاط سینه را در مسجد بیندازد، و

گمشده‌ای را طلب کند و صدای خود را بلند کند،
ولی بلند کردن صدا برای اذان مانعی ندارد.

915 راه دادن بچه و دیوانه به مسجد مکروه
است. و کسی که پیاز و سیر و مانند اینها خورده
که بوی دهانش مردم را اذیت میکند، مکروه است
به مسجد برود.

اذان و اقامه

916 برای مرد و زن مستحب است پیش از
نمازهای یومیه اذان و اقامه بگویند، ولی پیش از
نماز عید فطر و قربان مستحب است سه مرتبه
بگویند: "الصلاة". و در نمازهای واجب دیگر سه
مرتبه الصلاة را به قصد رجاء بگوید.

917 مستحب است در روز اولی که بچه به دنیا می‌آید یا پیش از آنکه بندنافش بیفتد، در گوش راست او اذان و در گوش چپش اقامه بگویند.

938 مستحب است انسان در موقع گفتن اذان رو به قبله بایستد و با وضو یا غسل باشد و دستها را به گوش بگذارد و صدا را بلند نماید و بکشد و بین جمله‌های اذان کمی فاصله دهد و بین آنها حرف نزنند.

939 مستحب است بدن انسان در موقع گفتن اقامه آرام باشد، و آن را از اذان آهسته‌تر بگوید، و جمله‌های آن را به هم نچسباند. ولی به اندازه‌ای که بین جمله‌های اذان فاصله می‌دهد، بین جمله‌های اقامه فاصله ندهد.

940 مستحب است بین اذان و اقامه یک قدم بردارد یا قدری بنشیند یا سجده کند یا ذکر بگوید یا دعا بخواند یا قدری ساکت باشد یا حرفی بزند یا دو رکعت نماز بخواند. ولی حرف زدن بین اذان و اقامه نماز صبح مستحب نیست، ولی نماز خواندن بین اذان و اقامه نماز مغرب را به امید ثواب بیاورد.

941 مستحب است کسی را که برای گفتن اذان معین می‌کنند، عادل و وقت‌شناس و صدایش بلند باشد و اذان را در جای بلند بگوید

954 مستحب است بعد از تکبیرة الاحرام بگوید:
"یا محسن قد اتاک المسیء و قد امرت المحسن
ان یتجاوز عن المسیء انت المحسن و انا

المسیء بحق محمد و آل محمد صل علی محمد و
آل محمد و تجاوز عن قبیح ما تعلم منی"، یعنی
ای خدایی که به بندگان احسان می کنی، بنده
گنهکار به در خانه تو آمده و تو امر کرده ای که
نیکوکار از گنهکار بگذرد، تو نیکوکاری و من
گناهکار، به حق محمد و آل محمد صلی الله علیه و
آله و سلم رحمت خود را بر محمد و آل محمد
بفرست و از بدیهایی که می دانی از من سر زده
بگذر.

955 مستحب است موقع گفتن تکبیر اول نماز و
تکبیرهای بین نماز، دستها را تا مقابل گوشها بالا
ببرد.

977 مستحب است در حال ایستادن بدن را راست نگهدارد، شانه‌ها را پایین بیندازد، دستها را روی رانها بگذارد، انگشتها را به هم بچسباند، جای سجده را نگاه کند، سنگینی بدن را به طور مساوی روی دو پا بیندازد، با خضوع و خشوع باشد، پاها را پس و پیش نگذارد، اگر مرد است پاها را از سه انگشت باز تا یک وجب فاصله دهد، و اگر زن است پاها را به هم بچسباند.

1017 مستحب است در رکعت اول پیش از خواندن حمد بگوید: "اعوذ بالله من الشیطان الرجیم" و در رکعت اول و دوم نماز ظهر و عصر "بسم الله" را بلند بگوید و حمد و سوره را شمرده بخواند و در آخر هر آیه وقف کند، یعنی آن آیه را به آیه بعد نچسباند، و در حال خواندن حمد و

سوره به معنای آیه توجه داشته و اگر فردی می‌خواند بعد از آنکه حمد خودش تمام شد بگوید: "الحمد لله رب العالمین". بعد از خواندن سوره "قل هو الله احد" یک یا دو یا سه مرتبه "کذلک الله ربی" یا سه مرتبه "کذلک الله ربنا" بگوید، بعد از خواندن سوره کمی صبر کند و بعد تکبیر پیش از رکوع را بگوید یا قنوت را بخواند.

1018 مستحب است در تمام نمازها در رکعت اول سوره "انا انزلناه" و در رکعت دوم سوره "قل هو الله احد" را بخواند.

1019 مکروه است انسان در تمام نمازهای یک شبانه روز سوره "قل هو الله احد" را نخواند.

1020 خواندن سوره "قل هو الله احد" به یک نفس مکروه است.

1021 سوره‌ای را که در رکعت اول خوانده،
مکروه است در رکعت دوم بخواند، ولی اگر سوره
" قل هو الله احد " را در هر دو رکعت بخواند
مکروه نیست.

1043 مستحب است پیش از رفتن به رکوع در
حالی که راست ایستاده تکبیر بگوید و در رکوع
زانوها را به عقب دهد و پشت را صاف نگه دارد و
گردن را بکشد و مساوی پشت نگه دارد و بین دو
قدم را نگاه کند و پیش از ذکر یا بعد از آن
صلوات بفرستد و بعد از آنکه از رکوع برخاست و
راست ایستاد، در حال آرامی بدن بگوید: "سمع
الله لمن حمده".

1044 مستحب است در رکوع زنها دست را از زانو بالاتر بگذارند و زانوها را به عقب ندهند.

مستحبات و مکروهات سجده

1091 در سجده چند چیز مستحب است: 1- کسی که ایستاده نماز می‌خواند بعد از آنکه سر از رکوع برداشت و کاملاً ایستاد و کسی که نشسته نماز می‌خواند بعد از آن که کاملاً نشست برای رفتن به سجده تکبیر بگوید. 2- موقعی که مرد می‌خواهد به سجده برود اول دستها را و زن اول زانوها را به زمین بگذارد. 3- بینی را به مهر یا چیزی که سجده بر آن صحیح است بگذارد. 4- در حال سجده انگشتان دست را به هم بچسباند و برابر گوش بگذارد بطوری که سر آنها رو به قبله

باشد. 5- در سجده دعا کند و از خدا حاجت بخواهد و این دعا را بخواند: «یا خیر المسؤلین و یا خیر المعطین ارزقنی و ارزق عیالی من فضلک فانک ذو الفضل العظیم»، یعنی ای بهترین کسی که از او سؤال می کنند و ای بهترین عطا کنندگان، روزی بده به من و عیال من از فضل خودت، پس به درستی که تو دارای فضل بزرگی. 6- بعد از سجده بر ران چپ بنشیند و روی پای راست را بر کف پای چپ بگذارد. 7- بعد از هر سجده وقتی نشست و بدنش آرام گرفت تکبیر بگوید. 8- بعد از سجده اول بدنش که آرام گرفت «استغفر الله ربی و اتوب الیه» بگوید. 9- سجده را طول بدهد و در موقع نشستن دستها را روی رانها بگذارد. 10- برای رفتن به سجده دوم در حال آرامی بدن «الله اکبر» بگوید. 11- در سجده ها صلوات بفرستد و اگر آن را به قصد ذکر که در سجده ها دستور

داده‌اند بگویند اشکال ندارد. 12- در موقع بلند شدن، دستها را بعد از زانوها از زمین بردارد .

13- مردها آرنجها و شکم را به زمین نچسبانند و بازوها را از پهلوی جدا نگاه دارند و زنها آرنجها و شکم را بر زمین بگذارند و اعضای بدن را به یکدیگر نچسبانند. و مستحبات دیگر سجده در کتابهای مفصل گفته شده است.

1092 قرآن خواندن در سجده مکروه است و نیز مکروه است برای برطرف کردن گرد و غبار جای سجده را فوت کند و اگر در اثر فوت کردن دو حرف از دهان بیرون آید نماز باطل است.

1103 مستحب است در حال تشهد بر ران چپ
بنشیند و روی پای راست را به کف پای چپ
بگذارد و پیش از تشهد بگوید: «الحمد لله» یا
بگوید: «بسم الله و بالله و الحمد لله و خیر الاسماء
لله» و نیز مستحب است دستها را بر رانها بگذارد و
انگشتها را به یکدیگر بچسباند و به دامن خود
نگاه کند و بعد از تمام شدن تشهد بگوید: «و تقبل
شفاعته و ارفع درجته».

1104 مستحب است زنها در وقت خواندن تشهد
رانها را به هم بچسبانند.

1120 مستحب است انسان قنوت را بلند بخواند.
ولی برای کسی که نماز را به جماعت می خواند،

اگر امام جماعت صدای او را بشنود، بلند خواندن قنوت مستحب نیست.

تعقیب نماز

1122 مستحب است انسان بعد از نماز مقداری مشغول تعقیب یعنی خواندن ذکر و دعا و قرآن شود و بهتر است پیش از آنکه از جای خود حرکت کند و وضو و غسل و تیمم او باطل شود رو به قبله تعقیب را بخواند و لازم نیست تعقیب به عربی باشد ولی بهتر است چیزهایی را که در کتابهای دعا دستور داده‌اند بخواند و از تعقیبهای که خیلی سفارش شده است تسبیح حضرت زهرا سلام الله علیها است که باید به این ترتیب گفته شود: 34 مرتبه «الله اکبر»، بعد مرتبه 33 «الحمد

الله، بعد از آن مرتبه 33 «سبحان الله» و می شود
«سبحان الله» را پیش از «الحمد الله» گفت ولی بهتر
است بعد از «الحمد الله» گفته شود.

1123 مستحب است بعد از نماز سجده شکر
نماید و همین قدر که پیشانی را به قصد شکر بر
زمین بگذارد کافی است، ولی بهتر است صد
مرتبه یا سه مرتبه یا یک مرتبه «شکرا لله» یا
«شکرا» یا «عفوا» بگوید و نیز مستحب است هر
وقت نعمتی به انسان می رسد یا بلائی از او دور
می شود سجده شکر بجا آورد.

.

1148 سلام کردن مستحب است و خیلی سفارش
شده است که سواره به پیاده و ایستاده به نشسته
و کوچکتر به بزرگتر سلام کند.

1150 در غیر نماز مستحب است جواب سلام را بهتر از سلام بگوید مثلاً اگر کسی گفت: «سلام علیکم» در جواب بگوید: «سلام علیکم و رحمه الله».

چیزهایی که در نماز مکروه است

1157 مکروه است در نماز صورت را کمی به طرف راست یا چپ بگرداند و چشمها را هم بگذارد یا به طرف راست و چپ بگرداند و با ریش و دست خود بازی کند و انگشتها را داخل هم نماید و آب دهان بیندازد و به خط قرآن یا کتاب یا خط انگشتی نگاه کند و نیز مکروه است موقع خواندن حمد و سوره و گفتن ذکر، برای

شنیدن حرف کسی ساکت شود بلکه هر کاری که
خضوع و خشوع را از بین ببرد مکروه می باشد.

1158 موقعی که انسان خوابش می آید و نیز موقع
خودداری کردن از بول و غائط مکروه است نماز
بخواند و همچنین پوشیدن جوراب تنگ که پا را
فشار دهد در نماز مکروه می باشد

1389 مستحب است بچه ممیز یعنی بچه ای که
خوب و بد را می فهمد به نماز خواندن و عبادت های
دیگر عادت دهند بلکه مستحب است او را به
قضای نمازها هم وادار نمایند.

نماز جماعت

1399 مستحب است نمازهای واجب خصوصا نمازهای یومیه را به جماعت بخوانند و در نماز صبح و مغرب و عشا خصوصا برای همسایه مسجد و کسی که صدای اذان مسجد را می شنود بیشتر سفارش شده است.

1400 در روایتی وارد شده است که اگر یک نفر به امام جماعت اقتدا کند هر رکعت از نماز آنان ثواب صد و پنجاه نماز دارد و اگر دو نفر اقتدا کنند هر رکعتی ثواب ششصد نماز دارد و هر چه بیشتر شوند ثواب نمازشان بیشتر می شود تا به ده نفر برسند و عده آنان که از ده گذشت اگر تمام آسمانها کاغذ و دریاها مرکب و درختها قلم و جن و انس و ملائکه نویسند شوند، نمی توانند ثواب یک رکعت آن را بنویسند.

چیزهایی که در نماز جماعت مستحب است

1480 اگر ماموم یک مرد باشد، مستحب است طرف راست امام بایستد، و اگر یک زن باشد، مستحب است در طرف راست امام طوری بایستد که جای سجده‌اش مساوی زانو یا قدم امام باشد، و اگر یک مرد و یک زن، یا یک مرد و چند زن باشند، مستحب است مرد طرف راست امام و باقی پشت سر امام بایستند، و اگر چند مرد یا چند زن باشند، مستحب است پشت سر امام بایستند، و اگر چند مرد و چند زن باشند، مستحب است مردها عقب امام و زنها پشت مردها بایستند.

1481 اگر امام و ماموم هر دو زن باشند احتیاط آن است که امام کمی جلوتر بایستد.

1482 مستحب است امام در وسط بایستد و اهل علم و کمال و تقوی در صف اول بایستند.

1483 مستحب است صفهای جماعت منظم باشد و بین کسانی که در یک صف ایستاده‌اند فاصله نباشد و شانه آنان ردیف یکدیگر باشد.

1484 مستحب است بعد از گفتن "قد قامت الصلاة" مامومین برخیزند.

1485 مستحب است امام جماعت حال مامومی را که از دیگران ضعیف تر است رعایت کند و عجله نکند تا افراد ضعیف به او برسند، و نیز مستحب است قنوت و رکوع و سجود را طول ندهد، مگر

1486 مستحب است امام جماعت در حمد و سوره و ذکرهایی که بلند می‌خواند صدای خود را بقدری

بلند کند که دیگران بشنوند ولی باید بیش از اندازه صدا را بلند نکند.

1487 اگر امام در رکوع بفهمد کسی تازه رسیده و می‌خواهد اقتدا کند مستحب است رکوع را دو برابر همیشه طول بدهد و بعد برخیزد، اگر چه بفهمد کس دیگری هم برای اقتدا وارد شده است.

چیزهایی که در نماز جماعت مکروه است

1488 اگر در صفهای جماعت جا باشد، مکروه است انسان تنها بایستد.

1489 مکروه است ماموم ذکرهای نماز را طوری بگوید که امام بشنود.

1490 مسافری که نماز ظهر و عشا را دو رکعت می‌خواند مکروه است در این نمازها به کسی که مسافر نیست اقتدا کند و کسی که مسافر نیست مکروه است در این نمازها به مسافر اقتدا نماید.

در نماز آیات مستحب است به جای اذان و اقامه سه مرتبه به قصد امید ثواب بگویند: "الصلاة".

1511 مستحب است بعد از رکوع پنجم و دهم بگوید "سمع الله لمن حمده" و نیز پیش از رکوع و بعد از آن تکبیر بگوید، ولی بعد از رکوع پنجم و دهم، گفتن تکبیر مستحب نیست.

1512 مستحب است پیش از رکوع دوم و چهارم و ششم و هشتم و دهم قنوت بخواند، و اگر فقط یک قنوت پیش از رکوع دهم بخواند، کافی است.

1518 مستحب است نماز عید قربان را بعد از بلند شدن آفتاب بخوانند و در عید فطر مستحب است بعد از بلند شدن آفتاب افطار کنند و زکات فطره را هم بدهند بعد از نماز عید را بخوانند.

1521 مستحب است در نماز عید فطر و قربان قرائت را بلند بخوانند.

1522 نماز عید سوره مخصوصی ندارد، ولی بهتر است که در رکعت اول آن سوره "شمس" سوره و در رکعت دوم سوره "کاشیه" سوره را بخوانند، یا در رکعت اول سوره "سبح اسم" سوره و در رکعت دوم سوره "شمس" را بخوانند.

1523 مستحب است در روز عید فطر قبل از نماز عید به خرما افطار کند، و در عید قربان از گوشت قربانی بعد از نماز قدری بخورد.

1524 مستحب است پیش از نماز عید غسل کند، و دعاهایی که پیش از نماز و بعد از آن در کتابهای دعا ذکر شده به امید ثواب بخواند.

1525 مستحب است در نماز عید بر زمین سجده کنند و در حال گفتن تکبیرها دستها را بلند کنند و نماز را بلند بخوانند.

1527 مستحب است انسان در عید قربان بعد از ده نماز که اول آنها نماز ظهر روز عید و آخر آنها نماز صبح روز دوازدهم است تکبیرهایی را که در مساله پیش گفته شد بگوید و بعد از آن بگوید:

"الله اكبر على ما رزقنا من بهيمه الانعام و الحمد لله
على ما ابلانا" ولی اگر عید قربان را در منی باشد
مستحب است بعد از پانزده نماز که اول آنها نماز
ظهر روز عید و آخر آنها نماز صبح روز سیزدهم
ذی حجه است، این تکبیرها را بگوید.

1528 کراحت دارد نماز عید را زیر سقف بخواند.

آنچه برای روزه دار مکروه است

1657 چند چیز برای روزه دار مکروه است و از
آن جمله است: دوا ریختن به چشم و سرمه
کشیدن در صورتی که مزه یا بوی آن به حلق
برسد، انجام دادن هر کاری که مانند خون گرفتن
و حمام رفتن باعث ضعف می شود، انفیہ کشیدن
اگر نداند که به حلق می رسد و اگر بداند به حلق

می رسد جایز نیست، بو کردن گیاههای معطر،
نشستن زن در آب، استعمال شیاف، تر کردن
لباسی که در بدن است، کشیدن دندان و هر کاری
که به واسطه آن از دهان خون بیاید، مسواک
کردن به چوب تر، و نیز مکروه است انسان بدون
قصد بیرون آمدن منی زن خود را ببوسد یا کاری
کند که شهوت خود را به حرکت آورد، و اگر به
قصد بیرون آمدن منی باشد، در صورتی که منی
بیرون آید، روزه او باطل است

روزه‌های مستحب

1748 روزه تمام روزهای سال غیر از روزه‌های
حرام و مکروه که گفته شد مستحب است. و برای
بعضی از روزها بیشتر سفارش شده است، که از
آن جمله است: 1- پنجشنبه اول و پنجشنبه آخر
هر ماه، و چهارشنبه اولی که بعد از روز دهم ماه

است. و اگر کسی اینها را بجا نیاورد مستحب است
قضا نماید، و چنانچه اصلاً نتواند روزه بگیرد،
مستحب است برای هر روز یک مد طعام یا 12/6
نخود نقره به فقیر بدهد. 2- سیزدهم و چهاردهم
و پانزدهم هر ماه. 3- تمام ماه رجب و شعبان و
بعضی از این دو ماه اگر چه یک روز باشد. 4-
روز عید نوروز، روز بیست و پنجم و بیست و نهم
ذی قعدة، روز اول تا روز نهم ذی حجه، روز عرفه
ولی اگر بواسطه ضعف روزه، نتواند دعاهاى روز
عرفه را بخواند، روزه آن روز مکروه است، عید
سعید غدیر 18 ذی حجه روز اول و سوم
محرم، میلاد مسعود پیغمبر اکرم صلی الله علیه و
آله و سلم، 17 ربیع الاول روز مبعث حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم، 27 رجب
و اگر کسی روزه مستحبی بگیرد واجب نیست آن
را به آخر برساند، بلکه اگر برادر مؤمنش او را به

غذا دعوت کند، مستحب است دعوت او را قبول کند، و در بین روز افطار نماید.

مواردی که مستحب است انسان از کارهایی که روزه را باطل می کند خودداری نماید

1749 برای شش نفر مستحب است در ماه رمضان اگر چه روزه نیستند از کارهای که روزه را باطل می کند خودداری نمایند: اول: مسافری که در سفر، کاری که روزه را باطل می کند انجام داده باشد و پیش از ظهر به وطنش یا به جایی که می خواهد ده روز بماند، برسد. دوم: مسافری که بعد از ظهر به وطنش یا به جایی که می خواهد ده روز در آن جا بماند برسد. سوم: مریضی که پیش از ظهر خوب شود و کاری که روزه را باطل می کند انجام داده باشد. چهارم: مریضی که بعد از ظهر خوب شود. پنجم: زنی که در بین روز از

خون حیض یا نفاس پاک شود. ششم: کافری که در روز ماه رمضان مسلمان شود.

1750 مستحب است روزه‌دار نماز مغرب و عشا را پیش از افطار کردن بخواند، ولی اگر کسی منتظر اوست یا میل زیادی به غذا دارد که نمی‌تواند با حضور قلب نماز بخواند، بهتر است اول افطار کند. ولی به قدری که ممکن است نماز را در وقت فضیلت آن بجا آورد.

1973 مستحب است زکات گاو و گوسفند و شتر را به فقیرهای آبرومند بدهد و در دادن زکات، خویشان خود را بر دیگران و اهل علم و کمال را بر غیر آنان، و کسانی را که اهل سؤال نیستند، بر اهل سؤال مقدم بدارد، ولی اگر دادن زکات به

فقیری از جهت دیگری بهتر باشد مستحب است
زکات را به او بدهد.

1974 بهتر است زکات را آشکار، و صدقه
مستحبی را، مخفی بدهند.

2021 مستحب است در دادن زکات فطره
خویشان فقیر خود را بر دیگران مقدم دارد و بعد
همسایگان فقیر را بعد اهل علم فقیر را، ولی اگر
دیگران از جهتی برتری داشته باشند مستحب
است آنها را مقدم بدارد.

چیزهایی که در خرید و فروش مستحب است

2051 یاد گرفتن احکام معاملات به قدری که مورد احتیاج است لازم است، و مستحب است فروشنده بین مشتریها در قیمت جنس فرق نگذارد و در قیمت جنس سختگیری نکند و کسی که با او معامله کرده اگر پشیمان شود و از او تقاضا کند که معامله را به هم بزند بپذیرد.

2052 اگر انسان نداند معامله‌ای که کرده صحیح است یا باطل، نمی‌تواند در مالی که گرفته تصرف نماید. ولی چنانچه در موقع معامله احکام آن را می‌دانسته و بعد از معامله شک کند، تصرف او اشکال ندارد و معامله صحیح است.

2053 کسی که مال ندارد و مخارجی بر او واجب است مثل خرج زن و بچه، باید کسب کند، و برای کارهای مستحب مانند وسعت دادن به عیالات و دستگیری از فقرا کسب کردن مستحب است.

چیزهایی که در خرید و فروش مستحب است

2051 یاد گرفتن احکام معاملات به قدری که مورد احتیاج است لازم است، و مستحب است فروشنده بین مشتریها در قیمت جنس فرق نگذارد و در قیمت جنس سختگیری نکند و کسی که با او معامله کرده اگر پشیمان شود و از او تقاضا کند که معامله را به هم بزند بپذیرد.

2052 اگر انسان نداند معامله‌ای که کرده صحیح است یا باطل، نمی‌تواند در مالی که گرفته تصرف نماید. ولی چنانچه در موقع معامله احکام آن را می‌دانسته و بعد از معامله شک کند، تصرف او اشکال ندارد و معامله صحیح است.

2053 کسی که مال ندارد و مخارجی بر او واجب است مثل خرج زن و بچه، باید کسب کند، و برای کارهای مستحب مانند وسعت دادن به عیالات و دستگیری از فقرا کسب کردن مستحب است.

معاملات مکروه

2054 عمده معاملات مکروه از این قرار است:
اول: بنده فروشی. دوم: قصابی. سوم: کفن
فروشی. چهارم: معامله با مردمان پست. پنجم:
معامله بین اذان صبح و اول آفتاب. ششم: آنکه
کار خود را خرید و فروش کند و جو و مانند
اینها قرار دهد. هفتم: آنکه برای خریدن جنسی
که دیگری می‌خواهد بخرد داخل معامله او شود.

قرض دادن از کارهای مستحبی است که در آیات قرآن و اخبار، راجع به آن زیاد سفارش شده است. از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده که هر کس به برادر مسلمان خود قرض بدهد مال او زیاد می شود و ملائکه بر او رحمت می فرستند و اگر با بدهکار خود مدارا کند بدون حساب و به سرعت از صراط می گذرد. و کسی که برادر مسلمانش از او قرض بخواهد و ندهد بهشت بر او حرام می شود.

2488 مستحب است دایه ای که برای طفل می گیرند دوازده امامی و دارای عقل و عفت و صورت نیکو باشد و مکروه است کم عقل یا غیر

دوازده امامی یا بد صورت یابد خلق یا زنا زاده
باشد و نیز مکروه است دایه‌ای بگیرند که بچه‌ای
که دارد از زنا به دنیا آمده باشد.

2490 کسانی که به واسطه شیر خوردن خویشی
پیدا می‌کنند مستحب است یکدیگر را احترام
نمایند ولی از یکدیگر ارث نمی‌برند و حقهای
خویشی که انسان با خویشان خود دارد برای آنان
نیست.

2491 در صورتی که ممکن باشد مستحب است
بچه را دو سال تمام شیر بدهند.

چیزهایی که موقع سر بریدن حیوانات مستحب است

2599 چند چیز در سر بریدن حیوانات مستحب است: اول: موقع سر بریدن گوسفند، دو دست و یک پای آن را ببندند و پای دیگرش را باز بگذارند، و موقع سر بریدن گاو، چهار دست و پایش را ببندند و دم آن را باز بگذارند، و موقع کشتن شتر دو دست آن را از پایین تا زانو، یا تا زیر بغل به یک دیگر ببندند و پاهایش را باز بگذارند، و مستحب است مرغ را بعد از سر بریدن رها کنند تا پر و بال بزند. دوم: کسی که حیوان را می‌کشد، رو به قبله باشد. سوم: پیش از کشتن حیوان، آب جلوی آن بگذارند. چهارم: کاری کنند که حیوان کمتر اذیت شود، مثلاً کارد را خوب تیز کنند و با عجله سر حیوان را ببرند.

چند چیز در کشتن حیوانات مکروه است:

اول: آنکه کارد را پشت حلقوم فرو کنند و به طرف جلو بیاورند که حلقوم از پشت آن بریده شود. دوم: در جایی حیوان را بکشند که حیوان دیگر آن را ببیند. سوم: در شب یا پیش از ظهر روز جمعه سر حیوان را ببرند، ولی در صورت احتیاج عیبی ندارد. چهارم: خود انسان چهارپایی را که پرورش داده است بکشد. و احتیاط آن است که پیش از بیرون آمدن روح، پوست حیوان را نکنند و مغز حرام را که در تیره پشت است نبرند. و حرام است که پیش از بیرون آمدن روح، سر حیوان را از بدنش جدا کنند، ولی باین عمل حیوان حرام نمی‌شود.

چیزهایی که موقع غذا خوردن مستحب است

2636 چند چیز در غذا خوردن مستحب است:

اول: هر دو دست را پیش از غذا بشوید. دوم: بعد از غذا دست خود را بشوید و با دستمال خشک کند. سوم: میزبان پیش از همه شروع به غذا خوردن کند و بعد از همه دست بکشد، و پیش از غذا اول میزبان دست خود را بشوید بعد کسی که طرف راست او نشسته و همین طور تا برسد به کسی که طرف چپ او نشسته، و بعد از غذا اول کسی که طرف چپ میزبان نشسته دست خود را بشوید و همین طور تا به طرف راست میزبان برسد. چهارم: در اول غذا "بسم الله" بگوید ولی اگر سر یک سفره چند جور غذا باشد، در وقت خوردن هر کدام آنها، گفتن "بسم الله" مستحب است. پنجم: با دست راست غذا بخورد.

ششم: با سه انگشت یا بیشتر غذا بخورد و با دو انگشت نخورد. هفتم: اگر چند نفر سر یک سفره نشسته‌اند، هر کسی از غذای جلو خودش بخورد. هشتم: لقمه را کوچک بردارد. نهم: سر سفره زیاد بنشیند و غذا خوردن را طول بدهد. دهم: غذا را خوب بجود. یازدهم: بعد از غذا خداوند عالم را حمد کند. دوازدهم: انگشتها را بلیسد. سیزدهم: بعد از غذا خلال نماید، ولی با چوب انار و چوب ریحان و نی و برگ درخت خرما خلال نکند. چهاردهم: آنچه بیرون سفره می‌ریزد جمع کند و بخورد ولی اگر در بیابان غذا بخورد، مستحب است آنچه می‌ریزد برای پرندگان و حیوانات بگذارد. پانزدهم: در اول روز و اول شب غذا بخورد و در بین روز و در بین شب غذا نخورد. شانزدهم: بعد از خوردن غذا به پشت بخوابد و پای راست را روی پای چپ بیندازد. هفدهم: در

اول غذا و آخر آن نمک بخورد. هیجدهم: میوه را
پیش از خوردن با آب بشوید.

چیزهایی که در غذا خوردن مکروه است

2637 چند چیز در غذا خوردن مکروه است: اول:
در حال سیری غذا خوردن. دوم: پر خوردن و در
خبر است که خداوند عالم بیشتر از هر چیز از
شکم پر بدش می آید. پسوم: نگاه کردن به
صورت دیگران در موقع غذا خوردن. چهارم:
خوردن غذای داغ. پنجم: فوت کردن چیزی که
می خورد یا می آشامد. ششم: بعد از گذاشتن نان
در سفره، منتظر چیز دیگر شدن. هفتم: پاره کردن
نان با کارد. هشتم: گذاشتن نان زیر ظرف غذا.
نهم: پاک کردن گوشتی که به استخوان چسبیده
به طوری که چیزی در آن نماند. دهم: پوست

کندن میوه. یازدهم: دور انداختن میوه پیش از آن
که کاملاً آن را بخورد.

مستحبات آب آشامیدن

2638 در آشامیدن آب چند چیز مستحب است:
اول: آب را به طور مکیدن بیاشامد. دوم: در روز
ایستاده آب بخورد. سوم: بیش از آشامیدن آب
"بسم الله" و بعد از آن "الحمد لله" بگوید. چهارم:
به سه نفس آب بیاشامد. پنجم: از روی میل آب
بیاشامد. ششم: بعد از آشامیدن آب حضرت ابا
عبد الله علیه السلام و اهل بیت ایشان را یاد کند و
قاتلان آن حضرت را لعنت نماید.

مکروهات آب آشامیدن

2639 زیاد آشامیدن آب و آشامیدن آن بعد از
غذای چرب و در شب به حال ایستاده، مکروه

است، و نیز آشامیدن آب با دست چپ، و
همچنین از جای شکسته کوزه و جایی که دسته
آن است، مکروه است.